

Sprekend Humanisme

Uitwerking van deel 1 van de lezing van:

Rob Tielman

Datum	: 1993 (?)
Lokatie	: Onbekend
Onderwerp(en)	: Family planning, IHEU, mensenrechten, politiek, onderwijs, economie.
Duur interview	: 47:36 (min/sec)

Naam / functie interviewer(s)	: N.v.t.
Kader/context	: Deze lezing is opgenomen door het Humanistisch Archief / Humanistisch Historisch Centrum in het kader/de context van het vastleggen van de visie van humanisten op het terrein van family planning en vastlegging van de geschiedenis van de IHEU.

Niveau van uitwerking	: Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking).
Drager	: Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband WAV bestand WAV/MP3- 100 A.
Datum uitwerking	: 05-11-2015
Uitgewerkt door	: Hanneke Hoogakker

Respondent : R.A.P. (Rob) Tielman (19-08-1946) studeerde sociologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen (1964-1967) en de Rijksuniversiteit Utrecht (1967-1971). In Utrecht werkte hij als assistent van prof. Thoenes, en sinds 1971 als wetenschappelijk (hoofd)medewerker bij het Sociologisch Instituut. Tielman was in het bijzonder belast met de coördinatie van Homostudies. Hij promoveerde in 1982 op *Homoseksualiteit in Nederland. Een studie van een emancipatieproces*. Datzelfde jaar werd hij voorzitter van de Interfacultaire Werkgroep Homostudies aan de RU Utrecht. In 1987 werd hij aangesteld als Socrates-hoogleraar in de sociale en culturele aspecten van het humanisme aan de Rijksuniversiteit Utrecht, een functie die hij tot 1995 bekleedde. Vanaf 1971 tot 1975 was hij algemeen secretaris van het NVIH/COC, en in de jaren '80 voorzitter van St. Homologie (ter bevordering van cultureel en wetenschappelijk werk m.b.t. homoseksualiteit). Verder was hij bestuurslid van het Nationaal Centrum voor de Geestelijke Volksgezondheid (1975-1997) en voorzitter van het Contactcentrum Bevordering Openbaar Onderwijs (CBOO) (1989-).

Tielman sloot zich in 1971 aan bij het Humanistisch Verbond, en vervulde sindsdien vele functies binnen de humanistische beweging. Hij was lid van het hoofdbestuur van 1973 tot 1987, waarvan de jaren 1977-1987 als voorzitter. Hij maakte in de periode 1986-1998 deel uit van het driemanschap dat aan het leiding gaf aan de International Humanist and Ethical Union (IHEU). Hij was actief als redactielid en hoofdredacteur van het humanistisch wetenschappelijk tijdschrift *Rekenschap*. Daarnaast was hij actief in Adviesgroep Bezinning van het HV. Ten slotte was hij voorzitter Humanistisch Archief van 1996 tot 2011, het huidige Humanistisch Historisch Centrum.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00:00	Inleiding	Tielman geeft een korte toelichting op de inhoud van zijn lezing over family planning en de internationale humanistisch beweging.
00:51	Zelfbeschikkingsrecht	Het zelfbeschikkingsrecht van staten en volken is internationaalrechtelijk erkend. Maar ook de rechten van minderheden en individuen worden steeds meer bij wet geregeld. Het (internationale) humanisme is een drijvende kracht achter de erkenning van het zelfbeschikkingsrecht van het individu.
02:12	Vrouwenrechten	De IHEU heeft er (mede) voor gezorgd dat het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen steeds meer centraal wordt gesteld. Dit heeft implicaties voor de manier waarop met family planning wordt omgegaan.
02:55	Politieke aspecten van family planning	In mensenrechtenverklaringen komen ethische, sociaaleconomische en politieke aspecten naar voren. De IHEU strijdt voor scheiding van kerk (godsdienst) en staat, aangezien dit een noodzakelijke voorwaarde is voor democratie en voor family planning.
04:05	Sociaaleconomische aspecten van family planning	In culturen zonder sociale voorzieningen zijn kinderen noodzakelijk voor het sociaaleconomisch overleven. Bij family planning moet dit aspect worden meegenomen. Vrouwen kunnen alleen een beslissende rol spelen bij family planning als zij sociaaleconomisch zelfstandig zijn.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
05:21	Ethische aspecten van family planning	In veel rooms-katholieke landen worden voorbehoedsmiddelen niet geaccepteerd. Dit bemoeilijkt family planning. Humanisten accepteren de vrijheid van godsdienst, maar zonder dwang voor de gelovigen.
06:49	Humanisme tegenover drie andere stromingen	<p>Het humanisme grenst zich af tegenover drie andere stromingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Theocratie, waarbinnen een godsdienst het recht heeft om anderen de wet voor te schrijven. <p>Het humanisme daarentegen verdedigt de democratie, die ook het respecteren van mensenrechten inhoudt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Technocratie, in de zin van dogmatisch vooruitgangdenken. <p>Humanisten juichen niet onmiddellijk iedere technische mogelijkheid toe, maar vinden dat techniek en wetenschap ondergeschikt moeten zijn aan het welzijn van de mensheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biocratie, waarbinnen de uitbreiding van het eigen ras belangrijk is en daarom geboortebeperving tegengegaan wordt. <p>Het humanisme verdedigt family planning ook in culturen waarin de meerderheid hiertegen is. Het humanisme kiest voor democratie, emancipatie en pluriformiteit.</p>
11:42	De IHEU en family planning	<p>De IHEU is als NGO erkend en werkt samen met andere internationale organisaties, zoals de VN en de WHO.</p> <p>De IHEU vindt dat een "family" meer kan omvatten dan alleen het gezin.</p> <p>Family planning vanuit humanistisch perspectief gaat uit van zelfbeschikking gebaseerd op informed consent.</p>

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
15:06	Onderwijs en family planning	<p>De IHEU vindt dat ieder land pluriform onderwijs moet bieden, waarin aandacht besteed kan worden aan family planning. Dit als alternatief voor het godsdienst-onderwijs. Om dit doel te bereiken, zou de IHEU meer moeten samenwerken met verwante organisaties.</p> <p>De IHEU krijgt internationaal veel gehoor, omdat zij laat zien hoe haar principes in de praktijk uitwerken.</p> <p>Internationale humanistische organisaties, ook de humanistische media, moeten meer samenwerken en elkaar ondersteunen. Nu weten zij vaak niet van elkaars bestaan.</p>
20:54		<p>De voorzitter bedankt Tielman voor zijn lezing en nodigt de zaal uit om vragen te stellen.</p>
21:39	Vraag: hoe kan je iets bereiken in arme landen?	<p>Tielman: in arme landen betekent een hoge kindersterfte het krijgen van steeds meer kinderen. Om deze vicieuze cirkel te doorbreken moet de economische context verbeterd worden. Economische zelfbeschikking is een voorwaarde voor succesvolle family planning.</p> <p>Humanisten zijn echter, zowel op ethische als praktische gronden, tegen een gedwongen bevolkingspolitiek als voorwaarde voor ontwikkelingshulp.</p> <p>Wil je effectief iets bereiken, dan moeten mensen daar zelf in geloven. Hierbij is voorlichting noodzakelijk.</p> <p>Dit is ook het uitgangspunt van de WHO (World Health Organisation).</p>
26:35	Opmerking ("van achter de tafel?")	<p>Kennis is noodzakelijk voor verantwoorde gezinsplanning. Mensen moeten begrijpen dat hun beslissing inzake de gezinsgrootte gevolgen heeft voor de bevolkingspolitiek. Seksuele voorlichting moet al op jonge leeftijd gegeven worden. Dit is vaak een probleem in veel culturen.</p>

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
29:17	Aanvulling van Tielman:	<p>Niet alleen de positie van de vrouw binnen een cultuur is belangrijk wanneer het gaat over family planning (is zij bijvoorbeeld sociaaleconomisch zelfstandig?), maar ook de godsdienstige, juridische en politieke contexten spelen een rol.</p> <p>Seksuele voorlichting geven, voordat kinderen seksueel actief worden, is inderdaad essentieel. De IHEU stimuleert dat hieraan in ontwikkelingslanden meer aandacht wordt besteedt.</p> <p>Maar ook in de VS zouden humanisten meer gebruik moeten maken van hun recht om humanistisch vormingsonderwijs te geven, aangezien seksuele voorlichting onderdeel uitmaakt van dit onderwijs.</p>
34:40	Vraag: waarom hebben zoveel Braziliaanse vrouwen zich laten steriliseren.	<p>Tielman: vrouwen zien dat een groot gezin minder welvaart betekent en kiezen daarom voor minder kinderen.</p> <p>In sommige landen is sterilisatie het enig beschikbare "voorbehoedmiddel".</p> <p>Wij moeten bij family planning, naast het politieke belang, ook het eigenbelang (meer welvaart) ter sprake brengen.</p> <p>In steeds meer landen blijkt dit te werken.</p>
38:32	Opmerking (vanuit de zaal?) over de beperkingen van zelfbeschikkingsrecht	<p>Tielman: zelfbeschikking betekent niet alleen het benadrukken van het individu, maar ook het veilig stellen van de rechten van minderheden en van de democratische besluitvorming.</p> <p>Het eindresultaat van democratie is netto meer ruimte voor iedereen.</p> <p>De voorzitter: voor zelfbeschikking is informatie nodig. Zonder informatie kan je niet vrij beschikken. Hier ligt ook een taak voor de IHEU.</p>
43:42		Dit deel van het bandje is slecht te verstaan.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
44:58	Sociaaleconomische zekerheid	Tielman: de vicieuze cirkel kan doorbroken worden wanneer mensen begrijpen dat zij hun sociaaleconomische zekerheid op een andere manier kunnen regelen dan door zoveel mogelijk kinderen te krijgen. Onze verzorgingsstaat moet niet als model dienen voor andere landen, maar worden aangepast aan de lokale omstandigheden. Kleinschalige voorzieningen garanderen stabiliteit voor de toekomst.
47:21		Vervolg op bandje 100 B.